geograafilist asendit, moodustab ta koha Tartu-Valga raudteel, kus hargnevad maanteed eemalolevaisse Tõrva ja Otepää linna. Puka on suutnud, eriti viimasel ajal, kujundada endale suure mõjualuse piirkonna, sealjuures täielikult kõrvaldades tagamaa varustamisest endast palju suurema linna Otepää, mille õnnetuseks on, et ta asub kõrval kõigist peamisist liikluse ja varustuse liinidest. Puka minemiala moodustub Tartumaa, Viljandimaa ja Valgamaa valdadest, kusjuures väljastpoolt Tartumaad ta haarab endasse 32 kaubandusettevõtet Valgamaalt ja 4 Viljandimaalt. Viljandimaasse tungib osaliselt ka Jõgeva minemiala eraldades Viljandimaast 7 kauplust.

Kogu süsteemi peamiseks liiklus ja varustussooneks on Tallinn—Jõgeva—Tartu—Valga ja Tartu—Petseri laiarööpmelised raudteed, millede kõrval tuleb ka mainida Emajõe suurt tähtsust kui Peipsi rannakülade peamist juurde- ja äraveo liini. Tihedalt on kujunenud ka maanteede võrk, eriti Tartumaa lõunaosas, mis on üheks tihedamini teestatud alaks kogu Eestis.

Nii haarab Tartu minemiala endasse peamiselt Kõrg-Eesti, seega jõukama ja põllumajanduslikult rohkem arenenud Eesti osa. Siin leiame võrdlemisi tiheda ja üle keskmise jõukusega elanikkonna, mis omakorda mõjub soodustavalt rohkete kaubandusettevõtete tekkimisele. E. Krepi andmetel tuleb kogu Tartumaal iga 205 elaniku peale 1 kaubandusettevõte (maakauplus), missugune arv näitab suurimat kaupluste tihedust kogu Eestis.

Kauplused levivad üle kogu minemiala süsteemi peagu ühtlase tihedusega, hõredaid kohti näidates vaid Lääne-Tartumaal, põhja pool Virtsjärve asuvas soode alas ja ka Emajõe soistunud suudme alal.

Olenevalt Tartumaa mitmekesiste liiklus- ja varustusteede võrgust kui ka elanikkonna jõukusest ja suuremast ostuvõimest, esineb üle kogu Tartumaa rohkesti kaubanduslikke pisikeskusi, s. o. kohti, kus vähemalt neli kaubanduskeskust asub ligistikku kitsal maa-alal. Suurem osa neist kuuluvad tekkelt hilisemasse aega, üksikud suurimad neist on tekkinud läinud sajandi teisel poolel. Tekkinud on nad osaliselt varustusprintsiibil kirikute ja teederistide juurde, osaliselt veelgi hiljem liiklusprintsiibil raudtee jaamasulatena (E. Kant). Need keskused täidavad peamiselt kaubanduse, selle kõrval aga ka liikluskeskuste (post, telefon, omnibusejaamad) ülesandeid, sisaldades samaaegselt ka käsi- kui ka väiketööstuse sugemeid.

Mis puutub nende arvu, siis E. Krepi järgi, kes kaubanduskeskuseks on lugenud kolme kaubandusettevõtet kitsal maa-alal, on nende arv kogu Tartumaal 37, mis arvuni küünib vaid Virumaa oma kaubandus-

Tartu V, lk. 277